EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 06 04
COM(2025) 616 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

kuria pritariama Lietuvos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

kuria pritariama Lietuvos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnį,

atsižvelgdama į Reglamentą (ES) 2024/1263, ypač į jo 17 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

BENDROSIOS PASTABOS

(1) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo reformuota ES ekonomikos valdymo sistema. Pagrindiniai reformuotos ES ekonomikos valdymo sistemos elementai yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros[1] kartu su iš dalies pakeistu Reglamentu (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo[2] ir iš dalies pakeista Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl valstybių narių biudžeto sistemų[3]. Sistemos tikslas – užtikrinti valstybės skolos tvarumą ir tvarų bei integracinį augimą vykdant reformas ir investicijas. Ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir skiriamas dėmesys vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingam bei nuosekliam taisyklių laikymosi užtikrinimui;

(2) naujosios ekonomikos valdymo sistemos pagrindas yra nacionaliniai vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniai struktūriniai planai, kuriuos valstybės narės pateikia Tarybai ir Komisijai. Planais turi būti pasiekti du tikslai: i) užtikrinti, kad iki koregavimo laikotarpio pabaigos valdžios sektoriaus bendroji skola imtų patikimai mažėti arba liktų apdairaus lygio ir kad valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas ir išliktų mažesnis už 3 % BVP pamatinę vertę, ir ii) užtikrinti, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius per Europos semestrą nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus ES prioritetus. Tuo tikslu kiekviename

---

1 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

2 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo, (OL L, 2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

3 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms, (OL L, 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

plane turi būti pateiktas vidutinės trukmės įsipareigojimas laikytis grynųjų išlaidų[4] plano, kuriuo veiksmingai nustatomas biudžeto apribojimas plano įgyvendinimo laikotarpiu, apimančiu ketverius ar penkerius metus (priklausomai nuo įprastos valstybės narės teisėkūros institucijos kadencijos trukmės). Be to, plane turi būti paaiškinta, kaip valstybė narė užtikrins, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro metu, visų pirma konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose (jei taikytina, įskaitant rekomendacijas, susijusias su makroekonominio disbalanso procedūra), nustatytus iššūkius, ir kaip valstybė narė atsižvelgs į bendrus Sąjungos prioritetus. Fiskalinio koregavimo laikotarpis apima ketverių metų laikotarpį ir gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas, atitinkančias Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus;

(3) pateikus planą, Komisija turi įvertinti, ar jis atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus;

(4) remdamasi Komisijos rekomendacija, Taryba tuomet turi priimti rekomendaciją, kurioje nustatomas atitinkamos valstybės narės grynųjų išlaidų planas ir, kai taikytina, patvirtinami reformų ir investicijų įsipareigojimai, kuriais grindžiamas fiskalinio koregavimo laikotarpio pratęsimas;

PASTABOS DĖL LIETUVOS NACIONALINIO VIDUTINĖS TRUKMĖS LAIKOTARPIO FISKALINIO STRUKTŪRINIO PLANO

(5) 2025 m. balandžio 30 d. Lietuva Tarybai ir Komisijai pateikė savo nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Planas pateiktas pratęsus Reglamento (ES) 2024/1263 36 straipsnyje nustatytą terminą, kaip susitarta su Komisija, atsižvelgiant į Lietuvos nurodytas priežastis Dėl pratęsimo susitarta, nes 2024 m. spalio 13–27 d. įvyko nacionalinio parlamento rinkimai, po kurių keletą mėnesių vyko koalicijos derybos ir konsultacijos dėl naujosios vyriausybės programos ir jos įgyvendinimo plano[5];

Procesas iki plano pateikimo

(6) prieš pateikdama savo planą, Lietuva paprašė techninės informacijos[6]; ją Komisija pateikė 2025 m. sausio 31 d. ir paskelbė 2025 m. balandžio 30 d.[7] Techninė

---

4 Grynosios išlaidos, apibrėžtos Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnyje, – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

5 Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas yra veiksmų planas, kuriame nustatyti aiškūs Vyriausybės programos tikslų įgyvendinimo veiksmai ir terminai.

6 Valstybėms narėms ir Ekonomikos ir finansų komitetui perduotos išankstinės gairės apima techninę informaciją i) be koregavimo laikotarpio pratęsimo ir su juo (atitinkamai apimančią 4 ir 7 metus) ir ii) su atsparumo deficitui apsaugos priemone ir be jos. Jos taip pat apima pagrindines pradines sąlygas ir pagrindines prielaidas, naudojamas Komisijos vidutinės trukmės laikotarpio valdžios sektoriaus skolos prognozavimo sistemoje. Techninė informacija apskaičiuota pagal metodiką, aprašytą Komisijos *2023 m. skolos tvarumo stebėsenos ataskaitoje* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Ji pagrįsta Europos Komisijos 2024 m. rudens prognoze ir jos vidutinės trukmės laikotarpio pratęsimu iki 2033 m., o ilgalaikis BVP augimas ir su visuomenės senėjimu susijusios išlaidos atitinka bendrą Komisijos ir Tarybos *2024 m.*

informacija rodo 2028 m. struktūrinio pirminio balanso lygį, kuris yra būtinas siekiant užtikrinti, kad valdžios sektoriaus deficitas vidutinės trukmės laikotarpiu išliktų mažesnis nei 3 % BVP, o valdžios sektoriaus bendroji skola vidutinės trukmės laikotarpiu išliktų mažesnė nei 60 % BVP, jei po ketverių metų koregavimo laikotarpio nebus imtasi tolesnių biudžeto priemonių. Vidutinės trukmės laikotarpis apibrėžiamas kaip dešimties metų laikotarpis po koregavimo laikotarpio pabaigos. Techninė informacija buvo parengta ir valstybei narei perduota pagal du scenarijus: scenarijų, apimantį suderinamumą su atsparumo deficitui apsaugos priemone[8] pagal Reglamento (ES) 2024/126 9 straipsnio 3 dalį, ir scenarijų be šios apsaugos priemonės.

Lietuvai skirtoje techninėje informacijoje nustatyta, kad, siekiant laikytis taikytinų fiskalinių taisyklių per ketverių metų koregavimo laikotarpį ir remiantis Komisijos prielaidomis, struktūrinis pirminis balansas koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.) (scenarijus be atsparumo deficitui apsaugos priemonės) turėtų sudaryti ne mažiau kaip 0,3 % BVP, kaip nurodyta toliau pateiktoje lentelėje. Pateikiama susipažinti: įtraukus atsparumo deficitui apsaugos priemonę, struktūrinis pirminis balansas koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.) turėtų sudaryti ne mažiau kaip 0,3 % BVP. Tačiau Lietuvai, kuriai gali būti teikiama techninė informacija, atsparumo deficitui apsaugos priemonė nėra privaloma.

1 lentelė. Komisijos Lietuvai pateikta techninė informacija

Paskutiniai koregavimo laikotarpio metai	2028
Mažiausia struktūrinio pirminio balanso vertė (% BVP), scenarijus be atsparumo deficitui apsaugos priemonės	0,3
Pateikiama tik susipažinti: Mažiausia struktūrinio pirminio balanso vertė (% BVP), scenarijus su atsparumo deficitui apsaugos priemone	0,3

Šaltinis: Komisijos skaičiavimai.

(7) pagal Reglamento (ES) 2024/1263 12 straipsnį 2025 m. balandžio mėn. vyko Lietuvos ir Komisijos techninis dialogas. Dialogas buvo grindžiamas Lietuvos numatomu grynųjų išlaidų planu, jo pagrindinėmis prielaidomis (visų pirma BVP defliatoriumi, potencialiojo BVP augimu, atsargų ir srautų koregavimu, ilgalaikės skolos dalimi, kurios terminas sueina kiekvienais metais, ir ilgalaikėmis palūkanų normomis) ir 2024 m. rezultatų duomenų, kurių valdžios sektoriaus deficito ir skolos statistiką Eurostatas paskelbė 2025 m. balandžio 22 d., poveikiu, palyginti su informacija, kuria grindžiama techninė informacija, taip pat numatomu reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius uždavinius, nustatytus per Europos

ataskaitą dėl senėjimo (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

7 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#Lithuania

8 Reglamento (ES) 2024/1263 8 straipsnyje nustatyta atsparumo deficitui apsaugos priemone nustatoma, kad metinis struktūrinio pirminio balanso pagerėjimas yra 0,4 procentinio punkto BVP (arba 0,25 procentinio punkto BVP koregavimo laikotarpio pratęsimo atveju) tol, kol struktūrinis deficitas bus mažesnis nei 1,5 % BVP.

semestrą, įgyvendinimu ir bendrais Sąjungos prioritetais sąžiningos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, socialinio ir ekonominio atsparumo, energetinio saugumo ir gynybos pajėgumų stiprinimo srityse;

(8) remiantis Lietuvos plane pateikta informacija, nuo 2024 m. lapkričio mėn. iki 2025 m. vasario mėn. pagal Reglamento (ES) 2024/1263 11 straipsnio 3 dalį ir 36 straipsnio 1 dalies c punktą Lietuva konsultavosi su pilietine visuomene, socialiniais partneriais, regionų valdžios institucijomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais;

(9) Valstybės kontrolė, vykdanti fiskalinės institucijos funkciją (toliau – VK FI), pateikė nuomonę dėl makroekonominės prognozės, kuria grindžiamas daugiametis grynųjų išlaidų planas. VK FI patvirtino makroekonominę prognozę ir padarė išvadą, kad ji pagrįsta patikimomis makroekonominėmis prielaidomis ir atitinka VK FI parengtas projekcijas;

(10) planas buvo pateiktas nacionalinio parlamento Europos reikalų komitetui, o vėliau, 2025 m. balandžio 30 d., jį patvirtino Lietuvos vyriausybė;

Kiti susiję procesai

(11) 2024 m. spalio 25 d. Lietuva pateikė 2025 m. biudžeto plano projektą. 2024 m. lapkričio 26 d. Komisija priėmė nuomonę dėl šio biudžeto plano projekto[9];

(12) 2025 m. gegužės 2 d. Lietuva paprašė aktyvuoti nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų atsižvelgta į didesnes gynybos išlaidas, pagal Reglamento (ES) 2024/1263 26 straipsnio 1 dalį ir 2025 m. kovo 19 d. Komisijos komunikatą (C(2025)2000 *final*). [2025 m. liepos 8 d.] Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria Lietuvai aktyvuojama nacionalinė nukrypti leidžianti išlyga[10];

(13) 2024 m. spalio 21 d. Taryba Lietuvai per 2024 m. Europos semestro ciklą pateikė įvairių konkrečiai jai skirtų rekomendacijų[11]. [2025 m. liepos 8 d.] Taryba Lietuvai per 2025 m. Europos semestro ciklą pateikė įvairių konkrečiai jai skirtų rekomendacijų[12];

PLANO SANTRAUKA IR KOMISIJOS ATLIKTAS JO VERTINIMAS

(14) pagal Reglamento (ES) 2024/1263 16 straipsnį Komisija planą įvertino taip:

Aplinkybės: makroekonominė ir fiskalinė padėtis ir perspektyva

(15) dėl labai padidėjusio privataus vartojimo, sparčiai augančio paslaugų eksporto ir nepaisant sumažėjusių investicijų 2024 m. ekonominė veikla Lietuvoje išaugo 2,8 %.

---

9 Komisijos nuomonė dėl Lietuvos biudžeto plano projekto, 2024 11 26, C(2024)9058 *final*.

10 Tarybos rekomendacija, kuria Lietuvai leidžiama nukrypti nuo Tarybos rekomendacijoje [xxx] (Nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas) nustatyto grynųjų išlaidų plano ir jį viršyti, OL C XXX, 2024 X X, p. XX.

11 2024 m. spalio 21 d. Tarybos rekomendacija dėl Lietuvos ekonominės, biudžeto, užimtumo ir struktūrinės politikos, OL C 6822, 2024 11 29.

12 [2025 m. liepos 8 d.] Tarybos rekomendacija dėl Lietuvos ekonominės, biudžeto, užimtumo ir struktūrinės politikos.

Pagal Europos Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatoma, kad 2025 m. ekonomika augs 2,8 %, daugiausia dėl greitesnio vartojimo augimo ir po truputį atsigaunančių investicijų. Numatoma, kad 2026 m., sparčiau didėjant investicijoms, realusis BVP augimas vėl padidės iki 3,1 %. Numatoma, kad prognozės laikotarpiu (t. y. 2025–2026 m.) potencialiojo BVP augimas Lietuvoje šiek tiek padidės nuo 2,7 % 2024 m. iki 2,8 % 2025 m., o 2026 m. dėl natūralaus gyventojų skaičiaus mažėjimo ir nuo karo Ukrainoje bėgančių asmenų skaičiaus sumažėjimo Lietuvoje sumažės iki 2,2 %. 2024 m. nedarbo lygis buvo 7,1 % ir Komisija prognozuoja, kad 2025 m. jis sieks 6,8 % ir 2026 m. – 6,6 %. Prognozuojama, kad infliacija (BVP defliatorius) nuo 2024 m. buvusio 3,4 % lygio padidės ir 2025 m. pasieks 3,6 %, o 2026 m. vėl sumažės iki 2,4 %;

(16) kalbant apie fiskalinius pokyčius, 2024 m. Lietuvos valdžios sektoriaus deficitas sudarė 1,3 % BVP. Pagal Europos Komisijos 2025 m. pavasario prognozę jis turėtų padidėti iki 2,3 % BVP 2025 m. ir, remiantis nesikeičiančios politikos prielaida, o 2026 m. stabilizuotis ir sudaryti 2,3 %. 2024 m. pabaigoje valdžios sektoriaus bendroji skola buvo 38,2 % BVP. Pagal Europos Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatoma, kad skolos santykis 2025 m. pabaigoje padidės iki 41,2 % BVP, o 2026 pabaigoje – iki 43,9 %. Komisijos fiskalinėje prognozėje neatsižvelgiama į vidutinės trukmės laikotarpio planuose nustatytus politikos įsipareigojimus kaip tokius, kol jie nebus pagrįsti patikimai paskelbtomis ir pakankamai tiksliomis konkrečiomis politikos priemonėmis;

Plane pateiktas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės makroekonominės prielaidos

(17) Lietuvos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas apima 2025–2029 m. laikotarpį ir jame pateikiamas ketverių metų fiskalinis koregavimas;

(18) plane pateikiama visa informacija, kurios reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2024/1263 13 straipsnį;

(19) plane įsipareigojama laikytis 2 lentelėje nurodyto grynųjų išlaidų plano, atitinkančio 5,0 % vidutinį grynųjų išlaidų augimą 2025–2029 m. ir 5,2 % koregavimo laikotarpiu 2025–2028 m.;

(20) techninė informacija (darant prielaidą, kad taikomas linijinio koregavimo planas) dera su 4,2 % vidutiniu grynųjų išlaidų augimu 2025–2029 m. ir 4,3 % 2025–2028 m. Pranešama, kad pagal plane numatytą grynųjų išlaidų planą koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.) struktūrinis pirminis balansas sudarys 0,3 % BVP. Šis dydis yra lygus 2025 m. sausio 31 d. Komisijos techninėje informacijoje nurodytam 2028 m. BVP mažiausiam struktūrinio pirminio balanso lygiui, kuris yra 0,3 %;

(21) plane daroma prielaida, kad potencialiojo BVP augimas sumažės iki 1,8 % 2029 m. (nuo 2,8 % 2024 m.). Be to, plane numatoma, kad 2025 m. BVP defliatoriaus augimo tempas padidės iki 3,4 % (nuo 2,8 % 2024 m.), o 2028 ir 2029 m.– sumažės iki 2,5 %;

2 lentelė. Lietuvos plane pateiktas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės prielaidos

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Vidurkis plano galiojimo laikotarpiu 2025–2029 m.	Vidurkis koregavimo laikotarpiu 2025–2028 m.
Grynųjų išlaidų augimas (metinis, %)	nėra duomenų	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3	5,0	5,2
Grynųjų išlaidų augimas (bendras, nuo 2024 bazinių metų, %)	nėra duomenų	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5	nėra duomenų	nėra duomenų
Potencialiojo BVP augimas (%)	2,8	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	2,4	2,3
Infliacija (BVP defliatoriaus augimas) (%)	2,8	3,4	2,8	2,6	2,5	2,5	2,8	2,8

Šaltinis: Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas ir Komisijos skaičiavimai.

Plano grynųjų išlaidų įsipareigojimų poveikis valdžios sektoriaus bendrajai skolai

(22) jei plane numatytas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės prielaidos pasitvirtintų, valdžios sektoriaus bendroji skola pagal planą laipsniškai padidėtų nuo 38,5 % 2024 m. iki 43,7 % BVP koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.), kaip nurodyta toliau pateiktoje lentelėje. Planuojama, kad po koregavimo valdžios sektoriaus bendroji skola iki 2031 m. šiek tiek mažės, o vėliau vidutinės trukmės laikotarpiu vėl didės ir 2038 m. pasieks 48,4 %;

3 lentelė. Lietuvos plane pateikti valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir balanso pokyčiai

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2038
Valdžios sektoriaus skola (% BVP)	38,5	41,0	42,5	43,5	43,7	43,2	48,4
Valdžios sektoriaus balansas (% BVP)	−1,3	−1,3	−1,3	−1,3	−1,2	−1,4	−3,0

Šaltinis: Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas.

Taigi, pagal planą valdžios sektoriaus bendroji skola vidutinės trukmės laikotarpiu liktų mažesnė už Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su skolos reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) 2024/1263 16 straipsnio 2 dalyje;

Plano grynųjų išlaidų įsipareigojimų poveikis valdžios sektoriaus balansui

(23) remiantis plane pateiktu grynųjų išlaidų planu ir prielaidomis, valdžios sektoriaus deficitas sumažėtų nuo 1,3 % BVP iki 1,2 % BVP koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.). Taigi, pagal planą valdžios sektoriaus balansas koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.) neviršytų 3 % BVP pamatinės vertės;

(24) be to, per dešimt metų po koregavimo laikotarpio (t. y. iki 2038 m.) valdžios sektoriaus deficitas neviršytų 3 % BVP. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su deficito reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) 2024/1263 16 straipsnio 2 dalyje;

Makroekonominės plano prielaidos

(25) planas grindžiamas prielaidomis, kurios skiriasi nuo 2025 m. sausio 31 d. Lietuvai perduotų Komisijos prielaidų. Visų pirma plane naudojamų duomenų ir kitos informacijos, į kuriuos atsižvelgta rengiant makroekonomines ir biudžeto projekcijas, galutinė data yra 2025 m. vasario 28 d. Plane neatsižvelgiama į naujausius 2024 m. rezultatų duomenis, kuriuos Eurostatas paskelbė 2025 m. balandžio mėn. Vis dėlto 2024 m. duomenų, naudojamų plane apskaičiuojant koregavimą, ir Eurostato paskelbtų duomenų skirtumai yra nedideli ir nedaro reikšmingo poveikio koregavimo poreikiams. Be pavėluoto duomenų ir kitos informacijos galutinio termino, plane taip pat taikomos skirtingos prielaidos dėl devynių kintamųjų, t. y. potencialiojo BVP, BVP defliatoriaus, netiesioginių palūkanų normų ir rinkos palūkanų normų, 2025 m. pajamų elastingumo, atsargų ir srautų koregavimo ir vienkartinių priemonių, skolos sudėties ir gražinimo terminų. Būtina atlikti kruopštų šių prielaidų skirtumų vertinimą, ypač dėl to, kad plane numatytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas yra

didesnis, nei nurodyta techninėje informacijoje. Prielaidų skirtumai, turintys didžiausią poveikį vidutiniam grynųjų išlaidų augimui, išvardyti toliau kartu su kiekvieno atskirai vertinamo skirtumo įvertinimu.

– Planas grindžiamas naujesniais 2024 m. makrofiskalinių kintamųjų statistiniais duomenimis ir įverčiais. Šis skirtumas yra tinkamai pagrįstas, nes atsižvelgiama į naujesnę informaciją. Visų pirma valdžios sektoriaus deficitas pasirodė esąs mažesnis, nei buvo numatyta Komisijos techninėje informacijoje, todėl pradinė biudžeto būklė yra geresnė. Tai prisideda prie didesnio plane numatyto vidutinio grynųjų išlaidų augimo plano galiojimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis.

– Plane naudojamas išlygintas potencialus gamybos apimties augimas ir tai taip pat prisideda prie didesnio vidutinio grynųjų išlaidų augimo plano galiojimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Galimybę taikyti alternatyvias potencialaus augimo prielaidas suteikia Reglamento (ES) 2024/1263 36 straipsnio 1 dalies f punktas su sąlyga, kad bendras augimas prognozės laikotarpiu (t. y. iki 2038 m.) iš esmės atitiktų Komisijos prielaidas, – plane tos prielaidos atitinkamos. Todėl ši prielaida laikoma tinkamai pagrįsta.

– Plane naudojama atnaujinta BVP defliatoriaus konvergencijos vertė, pagrįsta rinkos lūkesčiais. Plane taip pat daroma prielaida, kad 2025 m. BVP defliatorius bus šiek tiek mažesnis, o 2026 m. – šiek tiek didesnis, palyginti su Komisijos prielaidomis. Tai prisideda prie didesnio vidutinio grynųjų išlaidų augimo plano galiojimo laikotarpiu. Skirtumus iš dalies lemia naujesnė informacija, visų pirma infliacijos pagal VKI pokyčiai pirmaisiais 2025 m. mėnesiais, ypač energijos ir maisto kainų srityje. Skirtingai, plane daroma prielaida, kad konvergencija iki tam tikros konvergencijos vertės bus spartesnė, palyginti su ta, kuri būtų taikant linijinę konvergencijos taisyklę, pagal kurią iš dalies subalansuotas kitų BVP defliatoriaus prielaidų skirtumų poveikis didžiausiam grynųjų išlaidų augimui. Nors prielaida dėl 2026 m. defliatoriaus neapima defliacinių pokyčių biržos prekių rinkose nuo 2025 m. balandžio mėn., vertinant kartu su staigesniu nuosmukiu 2027–2028 m., laikoma, kad prielaidos dėl BVP defliatoriaus skirtumas yra tinkamai pagrįstas.

– 2025 m. plane pateiktas įsipareigojimas dėl grynųjų išlaidų augimo reiškia, kad tais metais Lietuvos pajamų elastingumas bus didesnis nei vieneto pajamų elastingumas. Tai prisideda prie didesnio plane numatyto vidutinio grynųjų išlaidų augimo plano galiojimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Ši prielaida nedera su bendra skolos tvarumo analizės sistema.

– Plane naudojamos atsargesnės prielaidos dėl numanomų ir rinkos palūkanų normų, taip pat dėl atsargų ir srautų koregavimo nei Komisijos techninėje informacijoje. Tai prisideda prie mažesnio vidutinio grynųjų išlaidų augimo plano įgyvendinimo laikotarpiu. Šis skirtumas grindžiamas atsargia biudžeto politika, todėl yra tinkamai pagrįstas.

Likę prielaidų skirtumai nedaro didelio poveikio vidutiniam grynųjų išlaidų augimui, palyginti su Komisijos prielaidomis. Apskritai, atsargesnės prielaidos dėl palūkanų normų ir atsargų ir srautų koregavimo prielaidos poveikis vidutiniam grynųjų išlaidų augimui subalansuoja skirtingos prielaidos dėl pajamų elastingumo 2025 m. poveikį. Tai savo ruožtu reiškia, kad plane pateikto grynųjų išlaidų plano ir techninę informaciją atitinkančio plano skirtumas paaiškinamas prielaidomis, kurias Komisija laiko tinkamai pagrįstomis. Apskritai, atsižvelgus į visus prielaidų skirtumus,

vidutinis grynųjų išlaidų augimas plane yra didesnis nei techninėje informacijoje nurodytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas. Remiantis šiuo vertinimu, planas atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 13 straipsnio b punkte nustatytą reikalavimą. Komisija į pirmiau pateiktą plano prielaidų vertinimą atsižvelgs ateityje vertindama, ar laikomasi grynųjų išlaidų plano;

Fiskalinė plano strategija

(26) remiantis plane pateikta orientacine fiskaline strategija, įsipareigojimai dėl grynųjų išlaidų bus daugiausia vykdomi tiek ribojant išlaidas, tiek atliekant diskrecinį pajamų didinimą. Fiskalinė strategija apima mokesčių politikos pakeitimus, kuriais siekiama didinti gyventojų pajamų mokesčio progresyvumą, skatinti investicijas peržiūrint įmonių pelno mokestį, plėsti mokesčių bazę ir mažinti mokesčių slėpimą pasitelkiant pažangesnį administravimą ir tarptautinį bendradarbiavimą. Be to, joje pabrėžiama, kad ateityje viešajame sektoriuje bus sutaupyta lėšų dėl nulinės bazės biudžeto sudarymo, neprioritetinių išlaidų mažinimo ir metinių viešųjų išlaidų peržiūrų, siekiant padidinti veiksmingumą ir sudaryti sąlygas perskirstyti lėšas didesnio prioriteto sritims, pavyzdžiui, nacionalinei gynybai. Politikos priemonių, kurios turi būti priimtos, apibrėžimas turi būti patvirtinamas arba koreguojamas ir kiekybiškai įvertinamas metiniuose biudžetuose. Kai kurios priemonės buvo nurodytos 2025 m. biudžete, kurį nacionalinis parlamentas priėmė 2024 m. gruodžio 19 d., o kitos priemonės turėtų būti patvirtintos būsimuose biudžetuose. 2025 m. planuojamos priemonės pajamų srityje, turėsiančios teigiamą fiskalinį poveikį, apima akcizų, daugiausia taikomų taršiam kurui, padidinimą ir įmonių pelno mokesčio tarifo padidinimą. Gyventojų pajamų mokesčio lengvatos (neapmokestinamųjų pajamų sumos) koregavimai turės pajamas mažinantį poveikį. Išlaidų srityje planuojama didinti viešojo sektoriaus darbo užmokesčio, gynybos ir pensijų išlaidas. Kartu esama rizikos plane numatytos orientacinės fiskalinės strategijos įgyvendinimui, nes dar reikia parengti kitas konkrečias priemones, papildomų pajamų, gaunamų iš kovos su mokesčių slėpimu priemonių, dydį paprastai sunku numatyti ir reikia suteikti papildomų fiskalinių galimybių sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir kitų viešųjų paslaugų finansavimui padidinti, kaip rekomendavo ir Taryba;

Plano reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro kontekste nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus Sąjungos prioritetus, ketinimai

(27) plane aprašomi politikos ketinimai, susiję su reformomis ir investicijomis, kuriomis siekiama reaguoti į pagrindinius Europos semestro kontekste, visų pirma konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose (KŠSR), nustatytus iššūkius ir atsižvelgti į bendrus Sąjungos prioritetus. Į planą įtraukta maždaug 60 reformų ir investicijų, iš kurių 11 yra finansiškai remiamos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, o 25 – iš sanglaudos politikos fondų; Plano reformos ir investicijos grindžiamos esamu Vyriausybės strateginiu dokumentu („Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planu“);

(28) kalbant apie sąžiningos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, įskaitant Reglamente (ES) 2021/1119 nustatytus klimato srities tikslus, bendrą prioritetą, į planą įtrauktos reformos ir investicijos, kuriomis siekiama padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį užtikrinant jų integravimą į elektros tinklus, padidinti centralizuoto šilumos tiekimo, karšto vandens ir vėsinimo sistemų energijos vartojimo efektyvumą

ir plėtoti alternatyviųjų degalų įkrovimo ir degalų papildymo infrastruktūrą. Plane taip pat aprašytos priemonės, kuriomis skatinamas Lietuvos pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir didinamos paskatos veiksmingiau vykdyti atliekų prevenciją, tvarkyti ir naudoti antrines žaliavas. Galiausiai plane taip pat aprašytos priemonės, kuriomis, plečiant itin spartaus plačiajuosčio ryšio aprėptį šalyje, siekiama sukurti judriojo ryšio infrastruktūrą, kurios reikia, kad būtų galima veikti bent penkių Lietuvos apskričių teritorijoje. Šios ir kitos plane numatytos priemonės padeda įgyvendinti 2023, 2022 ir 2020 m. šaliai skirtas rekomendacijas dėl klimato kaitos švelninimo ir tvarumo, visų pirma priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos plėtros, taip pat energijos vartojimo efektyvumo ir darniojo transporto plėtros. Šiomis priemonėmis taip pat prisidedama prie šaliai skirtų rekomendacijų labai didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio plėtros srityje įgyvendinimo;

(29) kalbant apie bendrą socialinio ir ekonominio atsparumo, įskaitant Europos socialinių teisių ramstį, prioritetą, į planą įtrauktos reformos ir investicijos, kuriomis siekiama pakeisti socialinių išmokų bazinių sumų indeksavimo tvarką, siekiant užtikrinti, kad ji geriau atspindėtų kainų ir vidutinio darbo užmokesčio pokyčius, pakoreguoti socialinio draudimo pensijų indeksavimą, gerinti užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą, įdiegti tvarų biudžetu grindžiamą suaugusiųjų mokymosi finansavimo modelį ir sukurti regioninių karjeros centrų tinklą visoje šalyje. Plane taip pat numatytos reformos ir investicijos, kuriomis siekiama nustatyti socialinio būsto kokybės reikalavimus ir apibrėžti, įgyvendinti, taikyti ir išlaikyti socialinių paslaugų kokybės reikalavimus. Galiausiai planu siekiama didinti galimybes gauti sveikatos priežiūros paslaugas ir gerinti jų kokybę, mažinti sveikatos priežiūros specialistų trūkumą ir stiprinti ligų prevenciją. Šios reformos ir investicijos padės įgyvendinti 2023, 2020 ir 2019 m. šaliai skirtas rekomendacijas dėl socialinių paslaugų planavimo ir teikimo gerinimo, aktyvios darbo rinkos politikos įgyvendinimo gerinimo, sveikatos sistemos atsparumo didinimo, taip pat nelygybės, skurdo ir socialinės atskirties mažinimo;

(30) kalbant apie bendrą energetinio saugumo prioritetą, plane numatytas strateginio Lietuvos ir Lenkijos elektros jungties projekto “Harmony Link“ užbaigimas ir strateginėse vietose esančių energetikos sistemų atsparumo didinimas įrengiant kovos su bepiločiais orlaiviais sistemas, kaupiant įrangos atsargas arba statant apsaugines sienas. Šiomis reformomis ir investicijomis prisidedama prie 2023 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl energetinio saugumo;

(31) kalbant apie bendrą gynybos pajėgumų prioritetą, plane numatytos reformos ir investicijos, kuriomis siekiama sukurti Nacionalinę pėstininkų diviziją ir ją įgalinančius karinius dalinius, plėtoti būtiną infrastruktūrą Vokietijos brigadai Lietuvoje priimti, stiprinti Lietuvos gynybos pramonę ir skatinti mokslo ir technologijų pažangą;

(32) plane pateikiama informacija apie suderinamumą ir, jei reikia, papildomumą su sanglaudos politikos fondais ir Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu. Į planą įtrauktos tokios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos priemonės kaip degalų iš atsinaujinančiųjų išteklių gamybos įgyvendinimas ir jų naudojimui transporto sektoriuje skirtos infrastruktūros kūrimas ar užimtumo rėmimo priemonių tobulinimas. Planu taip pat remiami tie patys tikslai, kaip ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu;

(33) planu siekiama prisidėti prie Lietuvos viešųjų investicijų poreikių, susijusių su bendrais Sąjungos prioritetais, tenkinimo. Investicijų poreikiai daugiausia susiję su investicijomis, aprašytomis reformų ir investicijų skirsnyje. Kalbant apie gynybą, plane paaiškinta, kad Lietuvos valstybės gynybos taryba išreiškė siekį 2026–2030 m. gynybai skirti 28 mlrd. EUR, t. y. 5–6 % BVP per metus. Tai viršija NATO orientacinį tikslą – 2 % BVP;

Komisijos vertinimo išvada

(34) apskritai Komisija laikosi nuomonės, kad Lietuvos planas atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus;

BENDRA IŠVADA

(35) pagal Reglamento (ES) 2024/1263 17 straipsnį Taryba Lietuvai turėtų rekomenduoti plane nustatytą grynųjų išlaidų planą,

REKOMENDUOJA Lietuvai:

1. Užtikrinti, kad grynųjų išlaidų augimas neviršytų šios rekomendacijos I priede nustatytų didžiausių rodiklių.

I PRIEDAS

Didžiausias grynųjų išlaidų augimo tempas
(metinis ir bendras augimo tempai nominaliąja verte)

Lietuva

Metai		2025	2026	2027	2028	2029
Augimo tempas (%)	Metinis	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3
	Bendras (*)	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5
(*) Bendras augimo tempas apskaičiuojamas atsižvelgiant į 2024 bazinius metus. Bendras augimo tempas naudojamas atliekant metinę *ex post* atitikties stebėseną kontrolės sąskaitoje.						

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė